

Asia: VN/33836/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestämistehtävän omavalvonta ja viranomaisvalvonta on perusteltua, mutta valvontavastuu tulee määrittää yksiselitteisesti valvontaviranomaiselle, kuten lakimuutoksessa on esitetty. Valvontalain soveltamisalaa täsmennettäessä tulee huomioida, että hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevia tehtäviä ei tule lisätä ja sen lisäksi on tärkeä huomioida, että hyvinvointialueet ja kunnat tekevät yhteistyötä yhdenvertaisesti, eikä esimerkiksi hyvinvointialueille ole tarkoituksenmukaista lisätä kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvontavastuuta, joka asettaisi kunnat alisteiseen asemaan suhteessa hyvinvointialueeseen.

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että lakiehdotuksessa esitetty määritelmä ”vaativaa sosiaalihuoltoa tuottava palveluyksikkö” edellyttää esitettyyn ehdotukseenkin täsmentämistä. Ehdotettu muotoilu jättää tulkinnanvaraiseksi, mitä konkreettisia edellytyksiä ja kriteereitä määritelmän piiriin kuulumisen edellyttää. Erityisesti epäselväksi jää, mitä tarkoitetaan ilmauksella ”muu määritelmässä säädetty edellytykset täyttävä palveluyksikkö”, eikä säännöksestä käy riittävän yksiselitteisesti ilmi, millä perustein palveluyksikkö katsotaan kuuluvaksi tämän kohdan soveltamisalaan.

Hyvinvointialue korostaa, että sääntelyn selkeys ja ennakoitavuus edellyttävät määritelmän tarkempaa avaamista joko lain tasolla tai perusteluissa siten, että soveltamiskynnys ja kriteerit ovat yksiselitteisesti arvioitavissa. Tämä on tarpeen sekä toiminnan järjestäjien että valvovien viranomaisten näkökulmasta yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi.

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue pitää valvontalain 9 §:ään ehdotettua lisäystä, joka koskee palveluntuottajan velvollisuutta huolehtia henkilöstön riittävästä kielitaidosta, perusteltuna asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen näkökulmasta.

Hyvinvointialue tuo kuitenkin yleisluontoisena huomiona esiin, että sääntelyn vaikuttavuuden näkökulmasta olisi perusteltua täydentää säännöstä siten, että palveluntuottajalle asetetaan nimenomainen velvollisuus myös kyetä osoittamaan henkilöstönsä riittävä kielitaito luotettavalla tavalla.

Lisäksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että valvontalain 24 §:ään esitetyt muutokset ovat tarpeellisia ja kannatettavia sääntelyn selkeyttämisen ja valvonnan toimivuuden näkökulmasta.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että valvontalain 18 §:ään ehdotettu sääntely on tarpeellinen valvontaviranomaisen tehtävien asianmukaisen ja tehokkaan hoitamisen varmistamiseksi. Ehdotettu säännös tukee valvonnan toteuttamista sekä edistää viranomaisen mahdollisuuksia saada tehtävänsä kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset oikea-aikaisesti ja riittävän kattavasti.

Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista (Palvelunjärjestäjän omaavaltuutuksen ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue toteaa, että lastensuojelulain ja valvontalain välinen yhteensovittaminen valvontavastuun näkökulmasta on ollut osittain tulkinnanvaraista ja epäselvää.

Hyvinvointialue katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista korostaa erikseen sijoitushyvinvointialueen valvontavastuuta siltä osin kuin siitä on jo säädetty lastensuojelulaissa. Valvontavastuun tulisi jatkossakin määräytyä ensisijaisesti valvontalain mukaisesti siten, että palvelun järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet toimivat myös valvontavastuussa.

Edellä todetun perusteella Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että myös lastensuojelulakiin tulisi tehdä tarvittavat muutokset sääntelyn yhdenmukaistamiseksi ja tulkinnan selkeyttämiseksi.

Lisäksi hyvinvointialue katsoo, että sijoitushyvinvointialueelle on riittävää, että sillä on toimivaltuudet omien sijoittamiensa lasten osalta. Tämän lisäksi sijoitushyvinvointialue voi valvoa sijaishuoltopaikan toimintaa sopimusvalvonnan keinoin ennen sijoituksen tekemistä silloin, kun se on tehnyt puitesopimuksen palvelujen hankkimisesta kyseiseltä palveluntuottajalta.

**Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Omavalvonnan raportointi)**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että valvontalain 26 §:ään ja 27 §:ään ehdotettu muutos, jossa omavalvontaohjelman ja omavalvontasuunnitelman raportointiväliä pidennetään neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen, on perusteltu.

Hyvinvointialue kiinnittää kuitenkin huomiota säännöksen kohtaan: "Seurannasta on tehtävä selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä julkisesti nähtävänä palveluyksikössä." Tämän kohdan osalta hyvinvointialue katsoo, että sääntely edellyttää täsmentämistä valvontaviranomaisen ohjauksella.

Hyvinvointialue esittää, että säännöksen soveltamista tarkennetaan tai vaihtoehtoisesti sen sanamuotoa muutetaan siten, että muutosten julkaisemisen katsotaan toteutuvan riittävällä tavalla esimerkiksi tilanteessa, jossa päivitetty ja muutokset sisältävä omavalvontasuunnitelma julkaistaan kokonaisuudessaan, edellyttäen että lainsäätäjä yhtyy valvontaviranomaisen asiassa antamaan ohjaukseen.

**Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että valvontalain 2 §:ään ja 28 §:ään esitetyt lisäykset palveluntuottajan velvollisuudesta ja oikeudesta pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi myös vuokratyövoiman osalta ovat erittäin merkityksellisiä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen näkökulmasta.

Hyvinvointialue pitää muutosehdotusta perusteltuna, sillä se vahvistaa palveluntuottajan mahdollisuuksia varmistaa henkilöstön soveltuvuus tehtäviin riippumatta työsuhteen muodosta.

**Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo ehdotuksen olevan tarpeellinen valvontaviranomaisen tehtävien asianmukaisen suorittamisen varmistamiseksi.

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue toteaa, että asiakas- ja potilasturvallisuuskeskukselle on tunnistettavissa pysyväluonteinen tarve.

Hyvinvointialue korostaa kuitenkin, että keskuksen toimintaan osoitettavan rahoituksen ei tule heikentää hyvinvointialueiden rahoituspohjaa. Päinvastoin on perusteltua arvioida, millä tavoin hyvinvointialueiden rahoitusta voidaan samanaikaisesti vahvistaa keskuksen perustamisen tai

toiminnan laajentamisen yhteydessä. Tämä on välttämätöntä, jotta hyvinvointialueilla säilyvät riittävät edellytykset toteuttaa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseen liittyvät tehtävät ja tavoitteet vaikuttavasti ja yhdenmukaisesti.

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue pitää voimaantulosäännöksen mukaista 3 luvun osalta ehdotettua siirtymäaikaa sekä julkisen palvelutuotannon rekisteröintivelvoitteen voimaantulon lykkäämistä perusteltuna muutoksena.

Hyvinvointialue katsoo, että siirtymäsääntely tukee toimeenpanon hallittua toteuttamista ja antaa palveluntuottajille sekä viranomaisille riittävän ajan valmistautua uusiin velvoitteisiin, mikä edistää muutoksen sujuvaa ja yhdenmukaista käyttöönottoa.

Muut kommenttinne esitysluonnoksesta

-

Sjöholm Rebecca

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue - Laatupäällikkö, kehittämispalvelut